

RTU studiju kurss "Bērnu un jauniešu literatūra skolā II"

0L000 Liepājas akadēmija

Vispārējā informācija

Kods	LA0609
Nosaukums	Bērnu un jauniešu literatūra skolā II
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācībspēks	Sandra Okuneva - Pasniedzējs
Mācībspēks	Angelika Juško-Štekele - Doktors, Direktora vietnieks
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Studiju kursā apgūst zināšanas un prasmes par bērnu un jauniešu literatūras būtību, specifiku, vēstures un teorijas pamatjautājumiem, lomu un nozīmi personības veidošanās procesā, lai spētu analizēt un vērtēt literāro darbu saturu, formu, atbilstmi lasītāju vecumam, ilustrācijas un dizainu, kā arī saskatīt un izvērtēt iespējas, problēmas un to risinājumus, kas saistīti ar bērnu literatūras iepazīšanu skolā.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis: dot iespēju studentiem attīstīt izpratni par bērnu un jauniešu literatūras vēstures un teorijas jautājumiem (veidiem (dzeja, žanriem, vērtību sistēmu, atbilstību bērnu un jauniešu interesēm un vajadzībām). Studiju kursa uzdevumi: - pilnveidot izpratni par bērnu folkloras sacerējumiem un latviešu un ārzemju bērnu un jauniešu literatūras klasikas un spilgtāko mūsdienu rakstnieku darbu vērtību sistēmu, problemātiku, veidiem, žanriem (dzeja, bērniņas atmiņu tēlojumi, reālo dzīvi tēlojošie stāsti, romāni), māksliniecisko sistēmu, tendencēm, - attīstīt prasmes analizēt un vērtēt bērnu folkloras sacerējumu un literāro darbu saturu, formu, atbilstmi lasītāju vecumam, ilustrācijas un dizainu, - saskatīt un mācīties izvērtēt iespējas, problēmas un to risinājumus, kas saistīti ar bērnu un jauniešu literatūras iepazīšanu skolā.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Daiļdarbu lasīšana un analīze. Zinātniskās literatūras lasīšana un analīze. Prezentāciju sagatavošana. Literāro darbu recepcijas izpēti citos mākslas veidos (tēlotājmākslas darbu izpēti, dziesmu klausīšanās, animācijas un spēlfilmu, kā arī iestudējumu skatīšanās un analīze).

Literatūra	Obligātā / Obligatory: 1.Ewans J., red. Challenging and Controversial Picturebooks. Creative and critical responses. Routledge Taylor & Francis Group, 2015. 2.International Companion Encyclopedia of Children's Literature / edited by Peter Hunt. London, New York: Routledge, 2004. 2 sēj. 3.Rinkeviča R. Rīga – Latvija – Eiropa mūsdienu latviešu bērnu prozā. Daugavpils: Saule, 2017. 4.Rodari D. Fantāzijas gramatika. Rīga: Zvaigzne ABC, 2009. 5.Simsone B. Iztēles ģeogrāfija. Mītiskā paradigma 20. gadsimta fantāzijas prozā. Rīga: LU, 2010. 6.Stikāne, I. Vērtību pasaule latviešu bērnu literatūrā. Rīga: Raka, 2005. 7.Zipes J. The Irresistible Fairy Tale: the Cultural and Social History of a Genre. Princeton, N.J.: Princeton University Press, 2012. E-grāmata (PDF), pieejama tiešsaistē LU tīklā. Papildu / Additional: 1.Bērnu literatūra: vērtējumi, pārdomas, atzinības, lasīšanas veicināšana. Rakstu krājums. Rīga: Garā Pupa, 2005. 2.Brīdaka L. Mūžs kā pasaka. Margarita Stāraste. Rīga: Annele, 2004. 3.From Comic Strips to Graphic Novels: contributions to the theory and history of graphic narrative / edited by Daniel Stein, Jan-Noël Thon. Berlin, Boston: De Gruyter, [2013]. E-grāmata (PDF), pieejama tiešsaistē LU tīklā. 4.Lepman J. A Bridge of Children's Books. Dublin: O'Brien Press Ltd, 2002. 5.Penaks D. Kā romāns. Rīga: Omnia mea, 1999. 6.Simsone B. Monstri un metaforas. Ieskats šausmu literatūras pasaulē. Rīga: Zvaigzne ABC, 2015. 7.Stikāne A. Latviešu bērnu literatūra. Rīga: Zvaigzne, 1977. 8.Stikāne I., Tretjakova S., Zandere I. Zirgs, kas naktī dzied. Rīga: LBJLP, 2006. 9.Treimane M. Astridas Lindgrēnes darbi un nedarbi. Rīga: Zvaigzne ABC, 2007. Citi informācijas avoti / Other sources of information: Raksti krājumos: 1.Aktuālas problēmas literatūras zinātnē. Rakstu krājums. 1.-20. Liepāja: LiePA, 1996.-2015. 2.Aktuālas problēmas literatūras un kultūras pētniecībā. Rakstu krājums. 21.-29. Liepāja: LiePA, 2016.-2024. 3.Ar bērniem. www.satori.lv/list/ar-berniem 4.International Board on Books for Young People. Tiešsaistē: www.ibby.org. 5.International Youth Library. Tiešsaistē: www.ijb.de. 6.Konteksts (žurnāls). Interneta resursi/Internet resources: 1. Bookbird. Pieejams: https://www.ibby.org/bookbird 2. Latvijas Nacionālā bibliotēka. Lasāmkoks. Tiešsaistē: http://www.lasamkoks.lv/. 3. Letonika.lv. https://www.letonika.lv/ 4. Literatūra.lv. https://www.literatura.lv/ 5. Nacionālā enciklopēdija. https://enciklopedija.lv/
Nepieciešamās priekšzināšanas	Pamatzināšanas par galvenajiem daiļliteratūras veidiem un žanriem un iemaņas tekstu analīzē un interpretācijā. Iepriekš apgūts studiju kurss, LA0608 "Bērnu un jauniešu literatūra skolā I"

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienēs studijas		Nepilna laika neklātienēs studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
1. temats. Latviešu autoru dzeja bērniem un jauniešiem. 1. lekcija: Latviešu autoru dzeja bērniem un jauniešiem no pirmsākumiem līdz mūsdienām (J. Poruka, F. Bārdas, V. Plūdoņa, Raiņa, Aspazijas, O. Vācieša, V. Lūdēna, J. Baltvilka, M. Cielēnas, M. Runguļa, I. Zanderes, I. Samauskas, K. Vērdiņa, I. Gailes u. c. dzeja bērniem un jauniešiem). Praktiskais darbs: Vērtības latviešu dzejas klasiku darbos bērniem un pusaudžiem.	4	8	2	10
2. temats. Spēle un rotaļa latviešu autoru dzejā bērniem un jauniešiem. 2. lekcija: Latviešu autoru dzeja 20. gs. 40.–80. gados: autoru loks, tematika, formas meklējumi. Praktiskais darbs: Spēles un rotaļas daudzveidīgās izpausmes latviešu autoru dzejā bērniem un jauniešiem 20. gs. vidū.	4	6	2	8
3. temats. Laikmeta vērtības mūsdienu latviešu autoru dzejā bērniem un jauniešiem. 3. lekcija: Aktualitātes jaunākajā latviešu dzejā bērniem un jauniešiem. Praktiskais darbs: Satura u. c. formas meklējumi mūsdienu latviešu autoru dzejā bērniem un jauniešiem.	4	6	2	8
4. temats. Reālo dzīvi tēlojošā proza bērnu un jauniešu literatūrā. 4. lekcija: Prozas žanru un tematikas daudzveidība (bērniškas atmiņu tēlojumi, stāsti un romāni par vēsturi, ģimenes, skolas dzīvi, detektīvliteratūra, piedzīvojumu literatūra u. c.). J. Poruka, Sudrabu Edžus, Z. Ērgles, M. Runguļa, P. Bankovska, S. Vensko, K. Ulbergas-Rubīnes, L. Gundara u. c. stāsti un romāni bērniem un jauniešiem. Tabu tematika, cenzūras problēma bērnu un pusaudžu literatūrā. Praktiskais darbs: Bērnu un pusaudžu problēmu risinājums stāstos un romānos. Laikmeta problemātikas atklāšana reālo dzīvi tēlojošo prozas tekstu tēlu sistēmā un vēstījumā.	4	6	2	8
5. temats. Bērniškas atmiņu grāmatas latviešu literatūrā. 5. lekcija: Ieskats žanra teorijā un vēsturē (Doku Atis, V. Plūdons, Aspazija, A. Brigadere, J. Jaunsudrabiņš, E. Birznieks-Upītis, V. Belševica, M. Zālīte, N. Ikstena u. c.). Praktiskais darbs: Bērna tēls laikā un telpā bērniškas atmiņu grāmatās.	4	6	2	8
6. temats. Latviešu literatūra bērniem un jauniešiem trimdā. 6. lekcija: Ieskats latviešu trimdas vēsturē un trimdas literatūras būtībā un problemātikā. Praktiskais darbs: Vērtības latviešu trimdas rakstnieku darbos bērniem un jauniešiem.	4	8	2	10
7. temats. Bērnu folkloras galvenie žanri (pasakas, šausmu stāsti, anekdotes, skaitāmpanti, mēles mežģī, mīklas u. c.). 7. lekcija: Latviešu bērnu folkloras valoda, komiskums, izpildījums, konteksts. Praktiskais darbs: Bērnu folkloras satura un vērtību aktualitāte mūsdienās.	4	4	2	6

8. temats. Lasīšanas veicināšanas programmas, pieejas, metodiskie paņēmieni. 8. lekcija. Medijpratība bērnu un jauniešu literatūras kontekstā. Praktiskais darbs. Starppriekšmetu saiknes aktualizācija bērnu un jauniešu literatūras kontekstā.	4	8	2	10
Kopā:	32	52	16	68

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Zināšanas: 1. Ir izpratne par bērnu un jauniešu literatūras teorijas un vēstures pamatjautājumiem (bērnu literatūras būtība, specifika, vērtēšanas kritēriji, veidi, žanri, mākslinieciskie meklējumi, vērtību sistēma, ievērojamāko rakstnieku devums bērniem u.c.). 2. Pārzina dažādus literatūrzinātnieku un rakstnieku viedokļus par bērnu un jauniešu literatūru, formulē un pamato savu viedokli, vērtējumu par grāmatām. 3. Zina bērnu un jauniešu literatūras lomu un nozīmi personības attīstībā un vērtību sistēmas izveidē.	Diskusijas semināros, patstāvīgo darbu prezentācijas, tests. Eksāmens: teorētiskās zināšanas.
Prasmes: 1. Prot vērtēt, analizēt un interpretēt daiļdarbus, mērķtiecīgi izmantojot literatūras analīzes un interpretācijas pieejas un principus, kas noderīgi arī mūsdienīgās literatūras mācībās. 5. Māk mērķtiecīgi iesaistīties dialogā, diskusijās par literāru darbu problēmām un vērtībām, prezentēt savus atzinumus, pētījumu rezultātus, izmantojot IKT iespējas. 6. Izmanto iegūtās zināšanas saistot ar konkrētu literatūras skolotāja uzdevumu risinājumu, mācību uzdevumu un materiālu izstrādi.	Diskusijas semināros, patstāvīgo darbu prezentācijas, tests. Eksāmens: teorētiskās zināšanas un interpretācijas prasmes.
Kompetence: Izmanto studiju kursā iegūto zināšanu, prasmju un attieksmju kopumu atbildīgai, patstāvīgai un mērķtiecīgai bērnu jauniešu literatūras procesa vēstures un aktuālo tendenču izzināšanai, izvērtēšanai, kā arī daiļdarbu izvēlei, analīzei un interpretācijai mūsdienīgās literatūras mācībās.	Diskusijas semināros, patstāvīgo darbu prezentācijas, tests. Eksāmens: teorētiskās zināšanas un interpretācijas prasmes.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Sistemātisks, aktīvs un kvalitatīvs darbs semināros un praktiskajās nodarbībās	50
Eksāmens	50
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	16.0	16.0	0.0		*	